

Laboratoriya ishi № 4

Mavzusi: Bino inshootlarida yoriqlar va ularning rivojlanish darajasini tahlil qilish.

Ishning Maqsadi: Bino inshootlaridagi yoriqlarni aniqlash, ularning sabablari va rivojlanish darajasini baholash. Yoriqlarni xavf darajasiga qarab tasniflash. Bino xavfsizligini baholash va profilaktik choralarni tavsiya qilish.

Nazariy ma'lumot: Bino inshootlarida yoriqlar paydo bo'lishining asosiy sabablari quyidagilar:

1. **Suv va namlik ta'siri** – bino materiallarining shikastlanishi.
2. **Yuklanish va deformatsiyalar** – bino konstruksiyasining haddan tashqari yuklanishi.
3. **Zilzilalar yoki yer silkinishi** – yoriqlar paydo bo'lishining tabiiy sababi.
4. **Material sifati** – past sifatlil beton, g'isht yoki plitkalar.

Yoriqlar turlari va rivojlanish darajalari:

- **Yorug'lik yoriqlari:** Juda yupqa, odatda yuzaki.
- **Kichik yoriqlar:** 0,2–1 mm, xavfsiz daraja.
- **O'rta yoriqlar:** 1–5 mm, e'tibor talab etadi.
- **Katta yoriqlar:** 5 mm dan katta, xavfli va tezda ta'mirlanishi zarur.

Kerakli asbob-uskunalar: O'lchov lenta yoki lazerli o'lchov qurilmasi.

Mikrometer yoki kaliper. Kamera yoki telefon (yoriqlarni suratga olish uchun).

Diagramma yoki jadval shakli (tahlil natijalarini yozish uchun). Qalam, daftar.

Ishning bajarilish tartibi

1. **Ob'yektni tanlash:** Laboratoriya yoki amaliy mashg'ulotlar uchun bino qismini tanlang.

2. Vizual tekshiruv:

- Yoriqlarni ko‘z bilan tekshiring.
- Har bir yoriqning joylashuvi va uzunligini aniqlang.

3. O‘lchash:

- Yoriq uzunligi va kengligini mikrometr yoki lenta yordamida o‘lchang.
- Zarur bo‘lsa, yoriqning chuqurligini ham aniqlang.

4. Tasniflash:

- Yoriqlarni rivojlanish darajasiga qarab (yupqa, kichik, o‘rta, katta) tasniflang.

5. Rasmiylashtirish:

- Natijalarni jadvalda yoki diagrammada yozing.
- Har bir yoriq uchun xavf darajasini belgilang.

Natijalarni tahlil qilish

Yoriq raqami	Joylashuvi	Uzunligi (mm)	Kengligi (mm)	Chuqurligi (mm)	Rivojlanish darajasi	Xavf darajasi
1	Sharqiy devor	3	0,5	0,5	O'rta	E'tibor kerak
2	Poydevor	7	1	2	Katta	Tezda ta'mirlash zarur